

10. GIDA MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ

9 Kasım 2017, Antalya

Değerli konuklar, değerli hocalarım, sevgili meslektaşlarım

Hepinizi TMMOB Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Kongremizin başarıyla geçmesini temenni ediyorum.

Kuraklık, kıtlık, tarım ve gıda konularının hem küresel hem de ulusal çapta önemli birer sorun haline geldiği bir dönemden geçiyoruz. Sağlıklı gıdaların üretilmesi ve bu gıdaların geniş nüfus kesimlerine ulaştırılması konularında yaşanan sorunlarla birlikte, Gıda Mühendisliği disiplini giderek daha da önem kazanmaktadır.

TMMOB ve bağlı odaları olarak bizler, mesleki alanlarımıza ilişkin sahip olduğumuz bilimsel ve teknik bilgiyi ülkemizin ve halkımızın ortak çıkarı için kullanmayı şiar edinmiş mesleki demokratik birer kitle örgütleriyiz. Düzenlediğimiz kongre, sempozyum, panel gibi etkinliklerimizin temel amacı, mesleki alanlarımızdaki yeni fikirleri ve teknikleri halkla buluşturabilmek, toplumsallaştırabilmektir.

Birliğimizin bu toplumcu bakış açısı yalnızca fikirlerin paylaşımı konusunda sınırlı değildir. Bizler başta planlama olmak üzere mühendis, mimar ve şehir plancılığı pratiklerinin her aşamasında rant kesimlerinin çıkarlarını değil, insanın, doğanın, çevrenin ihtiyaçlarını öne alan bir anlayışın savunucularıyız.

Bu yaklaşımımız nedeniyle yıllardır siyasi iktidarların hedefindeyiz. 15 yıldır devam eden AKP iktidarları dönemi, TMMOB örgütlülüğüne yönelik saldırıların en yoğun ve sistematik hale geldiği dönem olmuştur. AKP, iktidara geldiği günden bu yana, farklı yönetmelerle bizleri susturmaya, bastırmaya çalışmıştır.

Kuruluş yasamız defalarca değiştirilmeye çalışılmış ve halen değiştirilmeye çalışılmaktadır. Mesleki denetim yetkilerimiz kısıtlanarak akıl dışı, bilim dışı uygulamalarla müdahale olanaklarımız kısıtlanmak istenmektedir. Yabancı mühendislerden bırakınız mütekalibiyeti, diploma denkliği bile aranmayarak, ülkemiz mühendis, mimar ve şehir plancıları kendi ülkelerinde mülteci statüsüne sokulmaya çalışılmıştır. Tüm bu girişimler, üyelerimizle birlikte verdiğimiz mücadele ve demokratik kamuoyunun desteğiyle geri püskürtülmüştür.

Bugüne kadar; Cumhurbaşkanlığı Denetleme Kurulu Raporu'yla, hakkımızda açılan davalarla, yöneticilerimize yönelik tehditlerle, yandaş basın ve sosyal medya trolllerinin hedef göstermeleriyle bizleri susturmaya çalıştılar. İktidarın tüm bu saldırılarına rağmen bizler doğrudan ve halktan yana tavır almaktan asla geri adım atmadık, bundan sonra da atmayacağız.

Değerli Konuklar,

Konuşmamın en başında dile getirdiğim gibi, gıdaya erişim hakkı yani gıda güvencesi, gıda güvenliği ve gıda egemenliği sorunu her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. "İklim Değişikliği",

“Çatışmalar” ve “Göç” gibi küresel ölçekli sorunların da etkisiyle, “Açlık ve Yoksulluk” tüm dünyayı tehdit eder hale gelmiştir.

Dünya Bankasının kendi rakamlarına göre temel gıda fiyatları son üç yılda yüzde 83 yükselmiş durumdadır. Birleşmiş Milletler verilerine göre ise, 2017 yılında 815 milyondan fazla insan yani her dokuz kişiden biri yatağa aç girmektedir.

Dünyada yaşanan açlığın ve yetersiz beslenmenin nedeninin üretim yetmezliğinden değil de, gıdaya erişimin sağlanamamasında temel sorunun adil olmayan gelir ve ürün dağılımı olduğunu vurgulamak isterim. Bu durum ülkemizde insanlarımızın %22'sinin yeterli gıdaya ulaşamadığı, %8,5'nin ise açlık sınırında yaşadığı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sorumlusu ise tarım ve gıda üretiminde yaşanan tekelleşmedir. Tekelleşmenin aktörleri hemen her alanda olduğu gibi gıda alanında da sayısı 5-10'u geçmeyen “Çok Uluslu Şirketlerdir”. Çünkü bu şirketler dünyaya egemendir ve gıda temel bir beslenme aracı olmaktan çıkıp bu şirketlerin rant aracına dönüşmüştür.

Örneğin; küresel ölçekteki dört firmanın piyasayı kontrol düzeyleri, tohumda yüzde 58,2, tarımsal kimyasallarda yüzde 61,9, gübrede yüzde 42,3, hayvansal ilaçlarda yüzde 53,4'dür.

Hayvansal üretimde ise bu oranlar tavukçulukta yüzde 97, domuz ve sığırlarda yaklaşık yüzde 66 düzeyindedir.

Bu şirketlerden altı tanesi dünya tahıl ticaretinin yüzde 85'ini, 8 şirket ise kahve satışlarının yüzde 60'ını kontrol etmektedir. Sözü edilen bu gıda emperyalistleri özellikle insanların temel beslenme ihtiyaçlarını karşılayan mısır, pirinç, buğday ve soya gibi tarım ürünlerini tamamını hâkimiyetleri altına almak için büyük savaşlar vermektedir.

Bu şirketler veya taşeronları, yüzlerce çeşit ticari marka adı altında kendilerini gizlemekte ve Dünya'nın gıda kontrolünü ellerinde tuttuklarını maskeleymektedir. Tekellerini pekiştirmek için, gerek gelişmiş ülkeler, gerekse IMF, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası gibi kuruluşlar aracılığı ile en acımasız uygulamaları hayata geçirmekten kaçınmamaktadırlar.

Bizim çocukluk yıllarımız Türkiye'nin tarımsal üretimiyle dünya üzerinde kendi kendine yetebilen sayılı ülkeler arasında yer aldığı anlatısıyla geçmişti. Bugün geldiğimiz noktada çaydan buğdaya, mısırdan sarımsağa, nohuttan mercimeğe hatta samana kadar her ürünü ithal eden bir ülke haline geldik.

Son 15-20 yılda yaşanan bu hızlı dönüşüm, toplum düşmanı neoliberal politikaların bizlere dayatılmasının sonucudur. Üreticilerin değil toprak sahiplerinin, üretimin değil rantiyenin desteklenmesi politikaları sonucunda samanı Gürcistan ve Bulgaristan'dan, kırmızı eti Sırbistan'dan, beyaz eti Brezilya'dan ithal eden bir ülke haline geldik.

TMMOB ve bağlı odalarının tüm uyarılarına rağmen, neoliberal politikalarda ısrar eden, IMF ve Dünya Bankası politikalarına teslim olan hükümetler, içinde bulunduğumuz tablonun sorumlusudur.

Aralık 1999'da IMF ile imzalanan Stand-By anlaşması ve 2001 yılında Dünya Bankası ile imzalanan Tarım Reformu Uygulama Projesi Anlaşması'nın 15 yıl içerisinde Türkiye'yi getirdiği nokta budur.

Özellikle mevcut AKP döneminde çıkan, Tohumculuk, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı, Bütünşehir/Büyükşehir, Tarım Sigortaları ve Lisanslı Depoculuk gibi yasalar bunun somut örnekleri olarak ele alınmalıdır. Ülkemizde tarım ve gıdanın piyasalaştırılması, doğal kaynaklarımızın, sermayenin sınırsız ve kurlsız kullanımına açılması bu yasalarla hız kazanmıştır.

Sadece yasal düzenlemeler değil, özelleştirmeler, gıda alanındaki mevcut kamu kurumlarının tasfiyesi veya işlevsizleştirilmesi, KİT'lerin yabancı sermaye veya yerli işbirlikçilerine peşkeş çekilmesi gibi yaşanan talan süreci, köylülerimizi olduğu gibi kentlilerimizi de yoksullaştırmakta ve açlık sınırına hızlıca yaklaşmalarına neden olmaktadır.

Değerli Arkadaşlar,

Biz TMMOB olarak, tam bağımsız Türkiye derken sadece darbe ve dikta rejimine veya KHK'lere değil, aynı zamanda sanayiden, eğitime, üretimden planlamaya, gıdadan sağlığa, enerjiden tarıma, doğal kaynakların bir ulusal veya uluslararası zümre için değil halkımız için bağımsızlığından söz ediyoruz.

Halkların ucuz ve güvenilir gıdaya erişim hakkı, ellerinden alınamaz, satılamaz ve devredilemez bir haktır. Bu ekseninde insan yaşamından, dolayısı ile gıda kaynaklarından, gıdadan daha önemli bir şeyin olmadığını biliyoruz. Yoksulluk ve açlığın kader olmadığını söylüyor, açlık ve yoksulluğun, yaşam hakkını ihlal eden, yıkıcı ve insanlık dışı kapitalist sistemin ekonomik sonucu olduğunu düşünüyoruz.

Kısacası, Gıda Bağımsızlığının karşısındaki en büyük engelin "Gıda Emperyalizmi" olduğunu, dünyanın ve ülkemizin açlıkla mücadelesinin gıda emperyalizmine karşı durmaktan geçtiğini söylüyoruz.

Türkiye'nin "Gıda Bağımsızlığı" hakkının yaşama geçirilebilmesi için;

- IMF ve Dünya Bankası ile Dünya Ticaret Örgütü'nün ülkemiz tarımı ve kırsal yaşam üzerindeki, genel düzenleyici işlem yapma yetkisi kaldırılmalı, her türlü dayatmalar reddedilmelidir.
- Avrupa Birliği kapsamında önerilen "Ortak Tarım ve Gıda Politikası" gibi Türkiye'nin gıda ve tarım sektörünü piyasalaştıran neoliberal yasalar kaldırılmalı. Üretici, köylü, çiftçi ve tüketiciden yana olan yasalar yürürlüğe sokulmalıdır.
- Tarım ve Gıda konulu yükseköğretimin, üretici ile mühendisin bağımsız bir tarım-gıda modeli altında dayanışma içinde çalışacağı bir zemin yaratılmalı, ülke ihtiyaçlarına göre yerli ekim, yerli üretim ve istihdama yönelik yeniden yapılandırılması sağlanmalıdır.

Gerçekçi öngörüler ile planlamacı, yatırımcı, mühendis ile üreticinin omuz omuza çalışacağı bir zemin üzerinde, üretimi yeniden organize eden; üreticiden tüketiciye doğrudan bir beslenme zinciri kuran, emek eksenli ve dayanışmayı arttıracak yeni bir yapı, ülkemiz insanı, ülkemiz tarımı, kırsal hayat ve tüketici sağlığı açısından en acil gereksinimdir.

Değerli Arkadaşlar,

Sözlerime son verirken;

Kongremizin organizasyonunu gerçekleştiren Gıda Mühendisleri Odasının Yönetim Kurulu' na , bu konuda büyük bir sorumluluk alan kongre düzenleme kuruluna, kongrede bizleri yalnız bırakmayan şube yönetimleri ve il temsilcilerine, bu süreçte bizimle birlikte olan öğrenci üyelerimize, çağrılı sunumlarla kongremize renk katacak olan değerli konuklarımızla oturum başkanlarına, gerek sözlü gerekse poster sunumlarla bilimsel, mesleki, teknik bir kongrenin içini dolduran tüm bilimsel akademik katılımcılar ile kamu kurum temsilcileri ve özel sektörün her kesiminden ilgi göstererek kongreye katılanlara ve emeği geçen tüm oda çalışanı arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

İnsanların aç ve yoksul yaşamadığı, eşit adil bir ülke ve dünya özlemi ile TMMOB Yönetim kurulu adına hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyor, kongremizin başarıyla sonuçlanmasını diliyorum.

9 Kasım 2017

Side/ANTALYA

Kemal Zeki Taydaş

TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi